

Tokyo

Landfakta Japan

Officiellt namn:	Japan.
Huvudstad:	Tokyo (prefektoren har 12,7 miljoner inv.).
Yta:	377 900 km ² .
Folkmängd:	128 miljoner.
Befolkning:	99% japaner, 1% övriga (koreaner, kineser m fl).
Befolkningstillväxt:	0,0 %.
Språk:	Japanska.
Religion:	84% erkänner sig till både buddhism och shintoism, 16% till andra religioner (varav 0,7% till kristendom). Shintoism 50%, buddhism 44%, kristendom 1%, andra religioner 5%.
Statskick:	Konstitutionell monarki.
Statschef:	Kejsar Akihito (trontillträde 1989).
Regeringschef:	Yasuo Fukuda (tillträde september 2007, LDP – Liberaldemokratiska partiet).
Utrikesminister:	Masahiko Koumura (tillträde september 2007).
Större politiska partier:	Liberaldemokratiska partiet (LDP), Japans demokratiska parti (DPJ), Nya Komeito, Japans kommunistiska parti, Socialdemokratiska partiet.
Senaste allmänna val (överhuset):	Juli 2007.
Nästa reguljära allmänna val (underhuset):	Senast september 2009.
Valuta:	Yen.
Växelkurs:	1 SEK=16,5 Yen (mars 2008).

2008-03-28

BNP (total):	4 345 miljarder USD (2007).
BNP/capita:	33 945 USD (2007).
BNP-tillväxt (reellt):	2,1 % (2007).
Inflation:	0,0 % (2007).
Arbetslöshet:	3,9 % (jan 2008).
Viktigaste näringar:	Motorfordon, elektronik, verkstadsprodukter, stål och icke- järnmetaller, fartyg, kemikalier, textilier, livsmedel.
Budgetbalans:	- 3,4% av BNP (2007).
Valutareserv:	875 miljarder USD (jan 2007).
Utlandsskuld:	385 miljarder USD (sept 2006).
Bytesbalans:	170 miljarder USD (2006).
Export (andel av BNP):	15,0% (2006).
Exporttillväxt:	5,4% (2007).
Viktigaste exportprodukter:	Motorfordon, verkstadsprodukter, halvledare, elektronik, kontorsmaskiner, kemikalier.
Import (andel av BNP):	13,4% (2006).
Importtillväxt:	11,6% (2007).
Viktigaste importprodukter:	Verkstadsprodukter, bränsle, livsmedel, kemikalier, textil, råmaterial.
Största handelspartners:	USA, Kina, EU, Sydkorea.
Svensk export:	13,9 miljarder SEK (2007).
Svensk import:	20,3 miljarder SEK (2007).

Förbindelser Sverige – Japan

De svensk-japanska förbindelserna är mycket goda, vilket inte minst manifesterades vid det svenska statsbesöket i Japan i mars 2007, det japanska kejsarparets statsbesök i maj 2000, dåvarande statsminister Göran Perssons besök i Tokyo i mars 2004 samt dåvarande japanske premiärminister Koizumis besök i Stockholm i maj 2006. På det politiska området har Sverige och Japan ofta en sammanfallande syn, t.ex. i FN- och nedrustningsfrågor. Inom handelspolitiken verkar båda länder för ökad frihandel och en större roll för Världshandelsorganisationen, WTO.

2008-03-28

Vårt ekonomiska utbyte med Japan är betydande. 2006 sålde de omkring 100 svenska företagen med egna dotterbolag i Japan för uppskattningsvis 40 miljarder kronor, nära tre gånger så mycket som direktexporteras från Sverige. Till detta kan läggas försäljningen från över 1850 agenturer och andra kontakter mellan svenska exportörer och japanska motparter. Liksom på de flesta marknader är det storföretagen som dominerar den svenska närvaron.

Den svenska direktexporten till Japan har fallit med en dryg tredjedel från rekordåret 2001. Däremot är de svenska företagens försäljning i Japan relativt konstant. Bilden är tydlig – global koncernhandel gör att Japan har väsentligt större betydelse för svenskt näringsliv än vad som framgår av exportsiffrorna. Den japanska marknadens betydelse blir sannolikt ännu tydligare om man även tar hänsyn till vinstnivåer – den synes enligt många vittnesmål överlag vara god eller mycket god för de svenska företag som är här.

Japanska bolag är betydande arbetsgivare i Sverige. De anställer uppåt tiotusen personer och varierar i storlek, alltifrån Sony Ericsson (50-procentigt japanskt ägande) med omkring 2100 anställda i Lund och gaffeltrucktillverkaren BT Industries (helägt av Toyota) med runt 1900 anställda i Mjölby till skogsmaskinföretaget Komatsu Forest med över 300 anställda i Umeå och vidare till småföretagsnivån runt om i landet. Ett exempel på nya investeringar är Toyotas anläggning i Malmö, ett distributionscentrum för bilar till Skandinavien och den baltiska regionen. De japanska direktinvesteringarna i Sverige tenderar att öka. Under 2007 har de svenska företagen Mandator och Atlet köpts av japanska företag (Fujitsu respektive Nissan).

Flertalet svenska dotterbolag är verksamma inom försäljning, men det finns en del tillverkning i Japan också. Svensk investeringsnärvaro ökade när IKEA våren 2006 inledde sin offensiv mot den japanska marknaden. Två nya varuhus har öppnats i Tokyoområdet och ytterligare tre öppnar i Japan under 2008.

Den stora japanska kapitalmarknaden är av vikt för världsekonomin och för svenska låntagare. SEK, Kommuninvest, och affärsbankerna lånar betydande belopp på den japanska marknaden.

2008-03-28

Omkring 1000 svenskar beräknas vara bosatta i Japan. Studentutbytet är i storleksordningen 50 personer (i vardera riktningen).

Historia

Ett enhetligt japanskt kejsardöme grundades i början på 700-talet. Kontakt med Europa etablerades på 1500-talet. I början av 1600-talet började den livaktiga kristna missionsverksamheten ses som ett hot mot centralmaktens auktoritet. Verksamheten förbjöds och landet stängdes för omvärlden. De enda utländska fartyg som fick tillåtelse att angöra japansk hamn var holländska och kinesiska och endast en hamn stod öppen. Japaner förbjöds att resa utomlands. Landets isolering bröts först 250 år senare, 1854, då tungt beväpnade amerikanska örlogsfartyg krävde en japansk handelsöppning mot omvärlden. Efter detta följde en period av mycket snabb förändring i det japanska samhället, den s.k. Meijirestaurationen. Förändringstrycket kom inte minst av insikten att Japan måste lära sig av utlandet om det skulle undvika den förödmjukande behandling som Kina tidigare utsatts för av europeiska stormakter och USA. Ekonomiskt och politiskt kom Japan att på bara några årtionden utvecklas från randstat till regional stormakt. Under 1800-talets sista år började Japan agera mycket kraftfullt mot sina grannar. Under 1900-talets första hälft fortsatte expansionen med bl.a. kolonisering av Korea och krig mot Ryssland och Kina. En mycket aggressiv nationalism växte fram under 20- och 30-talen och kulminerade med andra världskriget då stora delar av Ostasien utsattes för en hårdhänt ockupation.

Efter krigsslutet etablerade den amerikanska ockupationsmakten en ny japansk konstitution med bevarad monarki. Den parlamentariska demokrati som växte fram blev västerländsk i sin karaktär. Japans ekonomi utvecklades i en enastående takt och landet är nu världens näst största ekonomi och en utvecklad välfärdsstat.

Inrikespolitik

Japan har under större delen av efterkrigstiden styrts av det konservativa Liberaldemokratiska Partiet (LDP). Det japanska ekonomiska undret har ofta tillskrivits de täta band som funnits mellan LDP, byråkratin och näringslivet, den s.k. Järntriangeln eller

2008-03-28

"Japan Inc.". LDP:s långvariga regeringsinnehav bröts under en kort tid 1993 då en reforminriktad koalition under ledning av premiärminister Hosokawa kom till makten. Sedan dess har LDP haft regeringsmakten, ensamt eller i koalition. Samtidigt har det skett en omfattande förändring av partistrukturen. LDP:s olika fraktioner har förlorat i betydelse och små partier gått samman. DPJ har framträtt som det i särklass största oppositionspartiet. Socialdemokrater och kommunister har reducerats till små partier i parlamentet. Japan befinner sig i ekonomisk och politisk omdaning och det japanska folket vill se reformer.

I parlamentsvalet i september 2005 vann LDP en jordskredsseger. LDP fick ensamt 292 av underhusets totalt 480 mandat och har därmed näst flest platser i parlamentet någonsin. Tillsammans med sin koalitionspartner, det buddhistiskt inspirerade Nya Komeito, har man nu två tredjedels majoritet i underhuset. Det främsta oppositionspartiet Japans Demokratiska Parti föll tillbaka kraftigt från 177 till 133 mandat. Kommunisterna och socialdemokraterna förblir marginella.

Valresultatet visade att LDP påbörjat en omorientering från att vara ett övervägande landsbygdsanknutet parti, med stöd från starka lokala intressegrupper i utbyte mot offentliga byggprojekt och subventioner, till ett parti som inte vill se onödiga statliga utgifter och bättre appellerar till städernas mycket större befolkning.

Vid valen till överhuset i juli 2007 förlorade dock LDP för första gången den ställning man haft under efterkrigstiden som största parti i båda kamrarna. Valresultatet innebär en ny situation i japansk politik och har kullkastat den ordning med LDP i förarsätet som i princip rått sedan LDP grundades 1955. Valet ledde i förlängningen till dåvarande premiärminister Shinzo Abes avgång, och nuvarande premiärminister Yasuo Fukudas tillträde.

Tidigare premiärminister Koizumi inledde ett antal politiska och ekonomiska reformer, vilka dock mötte en hel del motstånd från delar av det egna partiet. Fukuda har signalerat att strukturreformerna skall fortsätta, samtidigt som han understrukit att regeringen kommer att satsa på att minska klyftan mellan storstadsregioner och landsbygd.

2008-03-28

Ekonomi

Från krigsslutet till början av 1990-talet utvecklades Japans ekonomi i en enastående takt. På blott ett par decennier växte landet till världens näst största ekonomi. Den japanska tillväxten från 1950 och 25 år framåt var unik i världsekonomin. Tillväxten fortsatte att vara stark fram till 1990 då en enorm våg av spekulation och överinvesteringar, framdriven av en alltför generös kreditgivning från bankerna, slutade med en finanskrasch. Detta var slutet för den s.k. "bubbelekonomin", vars efterverkningar Japan kände av under det efterföljande decenniet.

Den japanska ekonomin har dock stärkts avsevärt de senaste åren och uppfattas av många bedömare inträda i en längre uppgångsfas. Tillväxten har ökat inledningsvis till följd av stora exportframgångar men alltmer även tack vare ökade investeringar och konsumtion. Handelsutbytet med Kina har ökat kraftigt. Arbetslösheten har minskat. Trots detta finns fortfarande utmaningar för en varaktig tillväxt. Deflationen ser ut att vara över, men vaksamheten är fortsatt hög. Bankernas dåliga lån har sanerats men utlåningen fortsätter att minska. Den åldrande japanska befolkningen medför ökade offentliga utgifter, vilket sätter press på statsfinanserna. Reform av pensionssystemet har just påbörjats. Stora budgetunderskott har spätt på statsskulden till över 160 procent av BNP – högst bland OECD-länderna.

Högt på regeringens dagordning finns fortsatta ekonomiska reformer, med fokus på minskade statliga utgifter, ökade skatteintäkter, avregleringar och decentralisering. Man vill öka konkurrensen genom tuffare lagstiftning och övervakning. Ökad öppenhet för utländska direktinvesteringar och bilaterala och multilaterala frihandelsförhandlingar är andra instrument för att främja konkurrensen. Japan har sedan 2002 kommit överens om frihandelsavtal med Singapore, Mexiko, Filippinerna, Malaysia, Thailand, Chile, Indonesien och ASEAN – fler är under förhandling. Ett särskilt viktigt projekt är privatiseringen av postväsendet, som förutom postbefordran är världens största finansiella institution - och inkluderar postsparande och livförsäkringar.

2008-03-28

Utrikes- och säkerhetspolitik

Hörnpelaren i utrikes- och säkerhetspolitiken utgörs av det bilaterala säkerhetsavtalet med USA, ursprungligen undertecknat 1951 och i sin nuvarande form (U.S. - Japan Security Treaty) från 1960. Den amerikanska militären har ca 50 000 man stationerade i Japan. Den amerikanska truppstyrkan accepteras i stort men är kontroversiell på vissa orter, i synnerhet på ön Okinawa där hälften av soldaterna är stationerade. För att reducera bördan på den japanska civilbefolkningen och som en del av USA:s strategiska omfördelning av trupper i världen träffades en överenskommelse år 2006 om den framtida amerikanska truppstyrkan i Japan som bl a omgrupperingar av militära förband i Japan och en omflyttning av 8 000 amerikanska marinkårssoldater från Okinawa till den amerikanska Guam-basen. Förändringarna skall vara klara 2014 och Japan har åtagit sig att betala en betydande del av kostnaderna för dessa (omkring 25 miljarder USD). De flesta ledande politiker anser att USA spelar - och bör spela - en central roll för säkerhet och stabilitet i regionen. Japan får en allt större betydelse för USA:s strategiska närvaro i regionen och det operativa militära samarbetet utvecklas, inte minst genom den gemensamma utvecklingen av ett japanskt missilförsvar.

Japan har aktivt slutit upp i den internationella kampen mot terrorismen. Sedan hösten 2003 har japanska tankningsfartyg i Indiska Oceanen för bidragit till Operation Enduring Freedom/Maritime Interdiction Operation. Motstånd i parlamentet ledde i höstas till att insatsen temporärt stoppades. Ca 500 japanska marktrupper bidrog fram till sommaren 2006 med humanitära insatser och återuppbyggnad i södra Irak. En transportinsats genom det japanska flygvapnet från Kuwait kvarstår. Japan har ambitionen att öka sin medverkan i internationella katastrofinsatser och fredsoperationer. Japans konstitution medför dock omfattande restriktioner avseende användning av japansk trupp utanför Japan. Revidering av konstitutionen debatteras sedan flera år men oenighet råder om hur denna bör omformuleras.

I januari 2007 invigdes det japanska Försvarsdepartementet från att tidigare ha varit en organisation (agency) under regeringskansliet. Samtidigt upphöjdes internationella uppgifter till huvuduppgift.

2008-03-28

Japans relationer med grannländerna är inte problemfria. Japans militära och koloniala förflutna tynger fortfarande förbindelserna med Kina och de båda koreanska staterna, vilka anser att Japan inte tillräckligt erkänner sina oförrätter under 1900-talets första hälft. Från japansk sida framhålls att japanska regeringar vid upprepade tillfällen har framfört formella ursäkter för Japans tidigare agerande.

Kinas militära upprustning och ökade inflytande i regionen står i centrum för den japanska uppmärksamheten. Taiwanfrågan är givetvis också central. Olösta gränsfrågor, inklusive en tvist om gasutvinning i Östkinesiska havet, oroar också, liksom tidigare f.d. premiärminister Koizumis årliga besök till Yasukunihelgedomen, där minnet av japaner som stupat i krig för nationen hedras - inkl. 14 krigsförbrytare som dömdes av segrarmakternas tribunal efter andra världskriget. Sedan f.d. premiärminister Shinzo Abes besök i Kina i oktober 2006 har relationerna förbättrats. Premiärminister Wen Jiabaos besök i Japan i april 2007 och premiärminister Fukudas besök i Kina i december gav uttryck för ett mer konstruktivt och framåtblickande bilateralt samarbete.

Förbindelserna med Sydkorea har de senaste åren tidvis varit ansträngda. Historiska frågor (Korea var en japansk koloni 1910-45), en omtvistad territorialfråga (ön Takeshima/Dokdo) och politiken gentemot Nordkorea står i centrum. Fukuda och Sydkoreas nye president Lee Myung-bak har förklarat att man avser förbättra relationerna.

De stundtals besvärliga politiska relationerna med Kina och Sydkorea uppvägs av ett omfattande ekonomiskt utbyte och växande mellanfolkliga kontakter.

Japan strävar fortsatt efter normaliserade förbindelser med Nordkorea i enlighet med den japansk-koreanska Pyongyang-deklarationen som ingicks vid premiärminister Koizumis första besök till landet 2002. Ett stort problem i sammanhanget är frågan om bortrövade japaner i Nordkorea. Efter Kim Jong IIs sensationella erkännande att Nordkorea på sjuttioalet rövat bort japanska medborgare har fem bortrövade japaner kunnat återvända till Japan med sina familjer, men oklarhet råder om ödet för flera andra.

2008-03-28

Nordkoreas provskjutningar av missiler och kärnvapenprov år 2006 har föranlett införande av japanska sanktioner mot landet. Japan deltar aktivt i de s.k. sexpartssamtalen med Nordkorea och diskuterar inom ramen för dessa bilateralt med Nordkorea om utestående frågor för en normalisering.

De ekonomiska förbindelserna med Ryssland utvecklas snabbt. Japan och Ryssland förhandlar om energileveranser och stora investeringar på transportområdet. Territorialdispyten efter Sovjetunionens ockupation av en ögrupp norr om Hokkaido i slutet av andra världskriget, de s.k. Norra Territorierna, förblir olöst och har hindrat länderna från att sluta ett formellt fredsavtal.

Japan har ambitionen att ta steget från ett nyckelland i Asien till en global aktör med en plats i FN:s säkerhetsråd. En permanent plats i säkerhetsrådet har hög prioritet i japansk utrikespolitik.

Japan är världens tredje största biståndsgivare efter USA och Storbritannien. Två tredjedelar av biståndet går till Asien. Det japanska biståndet har minskat under sju år och uppgår idag till ca 10 miljarder USD eller knappt 0,2% av BNP.